

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6CoP/31/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5911203314
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 04. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2013:5911203314.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: L. U., nar. XX.X.XXXX a T. U., nar. X.X.XXXX, bytom u otca, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Ružomberku, deti rodičov: matka T. U., nar. X.XX.XXXX, bytom G., M. R. P. č. X, zastúpená advokátkou JUDr. Margitou Kováčovou, so sídlom X., Z. č. XX, a otec L. U., nar. X.X.XXXX, bytom G., J. V. č. XXXX/X, o nariadenie predbežného opatrenia vo veci úpravy styku a zákazu styku, v konaní o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Ružomberok č. k. 7P/31/2011-313 zo dňa 17.12.2012, takto

rozhodol:

Krajský súd uznesenie okresného súdu vo výroku, ktorým bolo konanie o návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia zastavené, mení tak, že návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia zamietá.

V ostatných výrokoch ostáva uznesenie okresného súdu nedotknuté.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým uznesením zastavil podľa § 104 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 159 ods. 3 O.s.p. konanie o návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia v časti o úprave stretávania s maloletými deťmi každý párnny víkend v mesiaci v čase od piatka 17.00 hod. do soboty 18.00 hod. V ostatnej časti okresný súd návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia podľa § 102 ods. 1 O.s.p. a § 75 O.s.p. zamietol. Konanie o návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia zastavil podľa § 104 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 159 ods. 3 O.s.p.

V dôvodoch svojho rozhodnutia okresný súd poukázal na uznesenie č. k. 2P/82/2011-15 zo dňa 12.12.2011, právoplatné dňa 4.1.2012 a vykonateľné dňa 19.12.2011, ktorým nariadil predbežné opatrenie vo veci stretávania sa matky s maloletými deťmi, a to každý párnny víkend v mesiaci v čase od piatka 17.00 hod. do soboty 18.00 hod. Návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia bol sčasti totožný s návrhom, o ktorom súd rozhodol skorším rozhodnutím, a vychádzal z tých istých skutkových okolností, ktoré sa od posledného rozhodovania nezmenili. Pokiaľ sa matka domáhala v prebiehajúcom konaní širšej úpravy styku s deťmi, takýto návrh nepovažoval prvostupňový súd za dôvodný. Aktuálna úprava totiž zabezpečuje zdravý telesný a citový vývoj detí. K návrhu otca na zákaz styku matky s maloletými deťmi upriamil okresný súd pozornosť na uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 8CoP/68/2012-71 zo dňa 31.7.2012, právoplatné dňa 13.9.2012. Uvedeným rozhodnutím odvolací súd zamietol návrh otca na zákaz styku matky s deťmi, pričom ani v tomto prípade nedošlo k zmene skutkových okolností a pomerov, ktoré by odôvodňovali tvrdenie, že nejde o totožnú vec a že návrh nevychádza z totožných skutkových tvrdení. Mimo uvedeného okresný súd na záver uviedol, že použitie inštitútu zákazu styku vyžaduje preukázanie nevyhnutnosti takéhoto zásahu. Akcentoval potrebu ukludnenia vzťahov rodičov a povinnosť otca umožniť rozvoj vzťahov medzi deťmi a matkou.

Proti uzneseniu okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie otec, ktorý vyjadril nesúhlas s napadnutým rozhodnutím. Vyjadril presvedčenie, že v tomto konkrétnom prípade došlo k zmene

skutkových okolností významných pre rozhodnutie. Uviedol, že matka aj napriek určenému termínu styku s deťmi nechala tieto čakať, a to niekoľkokrát. Aktuálne nie je známe, kde matka býva, nakoľko miesto svojho bydliska nenahlásila úradu práce, takže nie je zjavné, či má vytvorené pre deti vhodné podmienky. Zopakoval už skôr prezentované tvrdenia o matkinom nahováraní detí na spoločnú samovraždu. Po odsťahovaní sa matky z G. zobrala aj všetky veci, ktoré patrili deťom, a tie im odmietla vrátiť. O odsťahovaní matky sa deti dozvedeli od kamarátov, ktorí sa im preto vysmievali. O jej vzťahu k deťom svedčí aj skutočnosť, že im nedala na narodeniny a meniny žiaden darček. Deti zle znášajú situáciu a po obnovení návštev matky plánujú úteky z domu na termín príchodu matky, alebo útek od matky v prípade, že by ich matka donútila s ňou odísť. Matka maloletým deťom klame, znevažuje ich pred spolužiakmi, upiera im právo na vlastný názor, na záľuby, zaťažuje ich témami ako sú samovraždy, pohlavné choroby, vyvoláva u nich strach. Každá návšteva matky deti traumatizuje a ich vzťah sa ešte zhoršuje. Otec vyjadril presvedčenie, že dočasný zákaz styku môže vzťahom matky a detí len pomôcť. Matka by sa pravdepodobne začala liečiť a zmenila by prístup k svojim deťom. Za podstatné považoval závery psychologičky PhDr. J. R., ktorá jednoznačne odporučila vyhovieť návrhu na zákaz styku matky s maloletými deťmi.

V doplnení odvolania otec poukázal na výsluch detí v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 3P/137/2012 o návrhu na vydanie výchovného opatrenia. Maloleté deti sa tu výslovne vyjadrili, že sa matky boja. Maloletý L. sa dokonca na úrade práce za prítomnosti p. O. opýtal matky, prečo mu dávala jesť pokazené jedlo s červíkmi. Otec na základe uvedeného požiadal, aby bol matke zakázaný styk matky s deťmi okrem stretnutí realizovaných v rámci uloženého výchovného opatrenia.

Matka vo vyjadrení k podanému odvolaniu žiadala napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť. Uviedla, že otec v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ani v odvolaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktorými by sa súdy už nezaoberali. Rešpektuje odporúčania znalkyne Dr. H. a zúčastňuje sa psychologických sedení, o čom predložila dôkaz. Duševné poruchy sa u nej rozvinuli v dôsledku správania sa otca; po jej odsťahovaní sa zo spoločnej domácnosti sa jej stav upravil. Otec nič nerobí preto, aby sa jej vzťahy s deťmi upravili a realizáciu styku s nimi neľahčujú.

Vo vyjadrení k doplneniu odvolania otca zopakovala svoje námietky voči správaniu sa otca, ktorého konanie je prekážkou rozvoja jej vzťahov s deťmi.

Kolízny opatrovník vo vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol napadnuté rozhodnutie potvrdiť. Uviedol, že podal návrh na uloženie výchovného opatrenia, ktorým by sa mali riešiť problematické vzťahy rodičov pri realizácii styku s deťmi.

V reakcii na doplnenie odvolania otcom kolízny opatrovník stručne uviedol, že v rámci realizácie výchovného opatrenia nariadeného súdom sa uskutočnili prvé stretnutia rodičov a detí na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), preskúmal uznesenie okresného v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. a bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods. 2 O.s.p. toto rozhodnutie v zmysle ustanovenia § 220 O.s.p. zmenil vo výroku o zastavení konania o návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia. V nenapadnutých výrokoch ostalo uznesenie okresného súdu nedotknuté.

Návrhom na nariadenie predbežného opatrenia zo dňa 3.12.2012 (v prebiehajúcom konaní o úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom) žiadal otec, aby bolo matke zakázané stýkať sa s maloletými deťmi. Poukázal na závery detskej psychologičky PhDr. J. R., ktorá potvrdila, že stretávanie sa matky s deťmi je v rozpore so záujmami maloletých. Otec vyjadril výhrady k rozhodnutiu Krajského súdu v Žiline zo dňa 31.7.2012 č. k. 8CoP/68/2012-71, ktorý zmenil prvostupňové rozhodnutie tak, že návrh na vyslovenie zákazu styku zamietol. Poukázal na konkrétne situácie, ktoré podľa jeho názoru svedčia o tom, že matka nejaví o deti záujem. Dokonca im ani neoznámila zmenu svojho pobytu, čím ich vystavila posmechu zo strany spolužiakov. Matka deťom nevolá, neposiela e-maily, nedala im kontakt na skype, nekomunikuje s nimi ani cez sociálne siete, nechce im vrátiť ich osobné veci. Ak majú deti sviatok, darujem im nevhodné veci. Maloletý L. ani maloletá T. nechcú tráviť čas s matkou. Deti majú strach s matky aj preto, že boli nútené svedčiť v jej prospech na rôznych inštitúciách. Prejavujú sa u nich rôzne zdravotné problémy vyvolané správaním matky - bolesti brucha, hlavy, hnačky. Správanie sa matky považoval otec za psychické týranie.

Krajský súd sa vzhľadom na spôsob rozhodnutia okresného súdu zaoberal otázkou, či tu boli splnené podmienky pre zastavenie konania pre existenciu prekážky veci rozhodnutej. Žiada sa uviesť, že otec v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia zopakoval svoje tvrdenia a námietky prezentované už v skorších fázach konaniach. Skutočnosti neznáme v čase posledného rozhodovania napadnutým uznesením boli zistené až v odvolacom konaní. Vzhľadom na povinnosť odvolacieho súdu prihliadať aj na nové okolnosti zistené až v štádiu odvolacieho konania bez ohľadu na to, či ich tvrdil účastník, alebo boli zistené súdom (§ 205a ods. 2, § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), mal krajský súd za to, že o návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia je nutné vecne rozhodnúť.

Z charakteru predbežného opatrenia vyplýva, že použitie tohto inštitútu je podľa zákonných predpokladov prípustné a opodstatnené vtedy, ak sa tvrdí a osvedčí, že sú tu právne vzťahy medzi účastníkmi a tieto vyžadujú dočasnú úpravu. Zároveň sa v právnych vzťahoch medzi účastníkmi nesmie vytvoriť nenávratný stav a nesmie sa neprimeraným spôsobom zasahovať do pomerov medzi účastníkmi.

Dokazovanie v konaní o nariadenie predbežného opatrenia nie je dokazovaním v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní. To je pojmovo vylúčené. Toto dokazovanie preto teória práva označuje ako osvedčovanie. Na rozdiel od dokazovania, osvedčovanie znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Pri ich zisťovaní súd neprihliada a ani nemusí prihliadať na všetky procesné formality, ako je to pri riadnom procesnom dokazovaní. Výsledkom takého postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia ako nanajvýš pravdepodobné. Aj v tomto konaní sú účastníci povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (§ 120 ods. 1 O.s.p.), pričom súd je povinný s nimi postupovať v úzkej súčinnosti. Všetky zásady dokazovania platné v civilnom procese sa však nemôžu uplatniť v celej šírke s ohľadom na potrebu poskytnutia rýchlej a účinnej ochrany práv, ktoré majú byť predmetom vydaného predbežného opatrenia. V prípade konaní vo veci starostlivosti o maloleté deti má civilný súd plnú právomoc zisťovať a objasňovať aj skutočnosti, na ktoré účastníci nepoukázali.

Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

Podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

Podľa § 25 ods. 1 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

Podľa § 25 ods. 2 Zákona o rodine ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode.

Podľa § 25 ods. 3 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo ho zakáže.

Citované ustanovenia zákona dávajú rodičom, ktorí spolu nežijú, možnosť dohodnúť sa na zverení maloletého dieťaťa do starostlivosti jedného z rodičov a o úprave ďalších práv a povinností k nemu. Takáto dohoda rodičov sa potom stane súčasťou súdneho rozhodnutia. Ak sa rodičia nedohodnú, rozhodne súd podľa príslušných ustanovení Zákona o rodine. Otázkou zverenia dieťaťa, styku, či výšky vyživovacej povinnosti treba posudzovať veľmi starostlivo, pričom rozhodujúce budú tak okolnosti na strane maloletého dieťaťa (napr. jeho vek, zdravotný stav, vzťah k rodičovi, ktorý ho nemá vo výchove, ekonomické pomery a pod.), ako aj pomery na strane rodičov. Pri rozhodovaní o úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu sa musia súdy riadiť vždy záujmom dieťaťa. Je potrebné, aby súd našiel

vždy bezpečný podklad pre hodnotenie osobných a povahových vlastností rodičov a prostredia, v ktorom rodičia žijú. Musí zistiť, aký majú rodičia vzťah k dieťaťu a ako sa o neho doteraz starali. Zistí tiež, ako rodičia žijú, aké mali a majú zamestnanie, z akého prostredia pochádzajú, aký majú pomer k práci.

V otázke úpravy styku výnimkou zo všetkých pravidiel a povinností dbať na pravidelný kontakt rodiča s dieťaťom je prípad, keď záujem dieťaťa vyžaduje, aby bolo dočasne stretávanie s jedným z rodičov obmedzené alebo úplne zakázané. Ide o výnimočné riešenie a vážny zásah do výkonu rodičovských práv a povinností, ktorý môže byť odôvodnený len okolnosťami na strane dieťaťa. Tieto musia byť tak závažné, že ochrana záujmu dieťaťa vyvolala potrebu obmedziť prirodzený kontakt.

Na základe podnetu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Ružomberku bolo na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 3P/137/2012 začaté konanie o uloženie výchovného opatrenia. Okresný súd v danom konaní rozsudkom zo dňa 22.1.2013, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 7.2.2013, uložil výchovné opatrenie maloletým deťom U., ako aj matke T. U. a otcovi L. U., a to povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu v špecializovanom zariadení - psychologickému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok na obdobie jedného roka od právoplatnosti tohto rozsudku. V dôvodoch rozhodnutia sa konštatuje, že stretávanie matky s maloletými deťmi sa nerealizuje, maloleté deti s matkou odmietajú ísť, sú stresované a ani napriek poskytnutému psychologicko-sociálnemu poradenstvu, opakovanému zisťovaniu názoru detí a vykonávaníu terénnej sociálnej práce s nimi sa nepodarilo zlepšiť vzájomný vzťah matky a detí. Aj zo zápisnice o pojednávaní, ktoré prebehlo v danej veci (č. I. 353 spisu) je zjavný negatívny postoj detí voči matke.

Krajský súd si v odvolacom konaní zaobstaral správu o realizácii spomínaného výchovného opatrenia. PhDr. J. Z. v nej uviedla, že doposiaľ sa uskutočnilo šesť konzultácií s maloletými deťmi, štyri konzultácie s matkou a štyri konzultácie s otcom. Aktuálne nastala len nepatrná zmena v tom, že keď matka príde za deťmi k domu, kde bývajú, nehovoria k nej cez zatvorené dvere, ale dvere otvoria a nepoužívajú na jej adresu neslušné výrazy (ale stále odmietajú ísť s ňou kamkoľvek, nechcú sa ani rozprávať). Výraznejšie upokojenie vzťahom matky a detí zo správy nevyplýva.

Odvolací súd vyhodnotil odvolacie námietky v nadväznosti na vyššie uvedené nové dôkazy, pričom dospel k záveru, že zásah do právnych pomerov detí, matky a otca navrhovaným predbežným opatrením nie je potrebný. Žiada sa uviesť, že vzťahy medzi matkou a deťmi sú mimoriadne napäté, čo možno považovať za dôsledok ukončenia vzťahu medzi rodičmi. Aktuálne sa realizuje nariadené výchovné opatrenie, ktorého cieľom má byť obnova narušených rodinných pomerov. Je zjavné, že rodičia pristúpili k riešeniu vzájomných vzťahov a vzťahov k deťom na základe uloženého výchovného opatrenia, ktoré má pomôcť k obnoveniu nevyhovujúcej situácie. Krajský súd nepovažoval za náležité vykonať tak závažný zásah do rodičovských práv matky, ako to požadoval otec, ak je zrejmé, že sa v súčasnosti prostredníctvom úradu práce, sociálnych vecí a rodiny realizujú stretnutia, ktoré môžu v budúcnosti viesť k zlepšeniu komunikácie detí a matky. Nie je dôvod zasahovať do aktuálneho faktického stavu, keď účastníci pristúpili na základe rozhodnutia súdu k riešeniu vzájomných problémov za pomoci psychológa. Rozhodnutie o zákaze styku matky s deťmi by podľa názoru krajského súdu pôsobilo kontraproduktívne, pretože by úplne zmarilo snahu o obnovenie vzájomných pomerov v rodine.

Treba zdôrazniť, že pre zdravý vývoj dieťaťa je žiaduce, aby vnímalo vo svojom živote prítomnosť oboch rodičov, hoci títo majú aktuálne problém nadviazať efektívnu komunikáciu a deti matku odmietajú. V tomto smere považuje odvolací súd za nutné uviesť, že je na otcovi, aby maloleté deti viedol k vytváraniu pozitívneho obrazu o matke a matka má zároveň aktívne s rodičovskou citlivosťou pracovať na tom, aby v budúcnosti mohli jej stretnutia prebiehať bez prítomnosti psychológa pokojne a na prospech detí. Rovnako je žiaduce, aby rodičia vždy rešpektovali potreby detí a aby predovšetkým pracovali na úprave vzájomných vzťahov, ktoré budú viesť k vytvoreniu prirodzených medziľudských vzťahov slúžiacich k zdravému vývoju maloletého L. a maloletej T..

Odvolací súd taktiež dáva do pozornosti, že aj deti sú svojim rodičom povinné úctou a rešpektom, a táto povinnosť nemôže bezdôvodne zaniknúť, a to ani pri rešpektovaní všetkých práv dieťaťa. Odmietavý postoj detí sám osebe nemôže byť dôvodom na obmedzenie alebo zákaz styku.

Posúdením všetkých konkrétnych okolností sa bude súd zaoberať v prebiehajúcim konaní vo veci samej o úprave styku. Za súčasnej situácie neboli zistené také skutočnosti, pre ktoré by bolo nevyhnutné upraviť predbežným opatrením pomery účastníkov a zakázať styk matky s maloletými deťmi.

Konečná úprava styku matky s maloletými deťmi bude predmetom rozhodnutia vo veci samej.

Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 za, 0 proti.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie n i e j e prípustné.